

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 26 травня 2022 року

№ 125/6

Про проект Закону України
(реєстр. № 7398 від 22.05.2022)

Комітет з питань екологічної політики та природокористування розглянув, відповідно до предметів відання, проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій (реєстр. № 7398 від 22.05.2022), внесений народними депутатами України Шуляк О.О., Клочком А.А., Якименком П.В. та іншими.

Метою законопроекту, відповідно до пояснювальної записки, є вжиття додаткових заходів у сфері будівельної діяльності, пов'язаних із захистом населення від вибухів, вибухових хвиль, ураження небезпечними хімічними, радіоактивними і біологічно небезпечними речовинами.

За результатами розгляду спільно з фахівцями Державної служби України з надзвичайних ситуацій запропонованих законопроектом змін до Кодексу цивільного захисту України (далі – Кодекс), законів України «Про регулювання містобудівної діяльності» та «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» необхідно відмітити наступне:

1. Законопроектом запропоновано внести зміни до статті 32 Кодексу, що вступають у конфлікт з іншими нормами цієї ж статті, а також здійснити додаткове унормування питань, що на сьогодні повністю унормовано.

Так, законопроект передбачає доповнення зазначеної статті Кодексу новою частиною шістнадцятою, абзаци перший та третій якої, зокрема, передбачають визначення термінів приведення фонду захисних споруд у готовність до використання за призначенням (12 годин) та встановлення додаткових повноважень Кабінету Міністрів України у частині визначення ним окремого

Порядку приведення захисної споруди цивільного захисту, споруди подвійного призначення, найпростішого укриття у готовність до прийому населення.

Разом з цим перелік заходів з приведення фонду захисних споруд цивільного захисту (далі – захисні споруди) у готовність до використання за призначенням, зокрема й приймання населення, а також передбачені для цього терміни належать до заходів з утримання та експлуатації таких споруд. Згідно з нормами частини сьомої статті 32 Кодексу вимоги щодо утримання та експлуатації захисних споруд визначаються центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.

На сьогодні такі вимоги, зокрема й щодо споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів, визначено Вимогами щодо утримання та експлуатації фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженими наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 липня 2018 р. за № 879/32331.

Таким чином, на сьогодні зазначені питання додаткового унормування не потребують.

2. Законопроектом передбачено внести зміни до частини 14 статті 32 Кодексу щодо визначення умов договору оренди захисних споруд, що перебувають у державній та комунальній власності, зокрема й стосовно визначення підстав для розірвання таких договорів.

На сьогодні зазначені питання повністю унормовано Типовим договором оренди захисних споруд цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту».

3. Законопроектом передбачено доповнення статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» новою частиною дев'ятою, що передбачає таку норму:

«Проектна документація на будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, на яких постійно перебуватимуть понад 50 фізичних осіб або періодично перебуватимуть понад 100 фізичних осіб, обов'язково повинна передбачати розділ щодо інженерно-технічних заходів цивільного захисту, проектні рішення якого мають забезпечувати дотримання вимог доступності для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення».

У запропонованій редакції частини дев'ятої статті 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» не забезпечує належне виконання інженерно-технічних заходів цивільного захисту на об'єктах, що можуть спричинити виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та вплинути на стан захисту населення і територій, зокрема не враховані: зони можливого радіоактивного та хімічного забруднення; зони можливого катастрофічного затоплення; об'єкти біохімічного, біологічного і фармацевтичного виробництва; об'єкти збирання, оброблення, зберігання, захоронення, знешкодження та утилізації токсичних відходів; об'єкти, що

забезпечують стаłe функціонування держави в умовах надзвичайних ситуацій і в особливий період (пункти управління, утворені в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання) тощо і зовсім не враховуються вимоги щодо обов'язкових заходів пожежної безпеки.

Окрім того зазначена норма частково вступає у протиріччя з вимогами частини 5 статті 34 Кодексу, що передбачає повноваження Кабінету Міністрів України встановлювати перелік об'єктів, що належать суб'єктам господарювання, проектування яких здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту (далі – ІТЗ ЦЗ).

На сьогодні постановою Кабінету Міністрів України від 06 січня 2014 р. № 6 затверджено перелік об'єктів, що належать суб'єктам господарювання, проектування яких здійснюється з урахуванням вимог інженерно-технічних заходів цивільного захисту», що містить майже аналогічну норму, а саме включає значну кількість об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів із середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, проектна документація на будівництво яких має розроблятися з розділом ІТЗ ЦЗ. До Переліку насамперед включені об'єкти, що становлять реальну загрозу виникнення надзвичайних ситуацій, а також розташовані на небезпечних територіях.

З огляду на що зазначені зміни звужують перелік об'єктів, на яких повинні проектуватися ІТЗ ЦЗ.

4. У цілому законопроект у запропонованому варіанті не дозволить повною мірою досягти задекларованих цілей через відсутність у ньому окремих норм, спрямованих на забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови території.

Зокрема, законопроектом не враховано повною мірою необхідності організації укриття у фондї захисних споруд усіх категорій населення, незалежно від його кількості та характеристик (класів наслідків (відповідальності) споруд, в яких таке населення постійно або тимчасово перебуває.

Так, частиною п'ятою статті 32 Кодексу визначено повноваження Кабінету Міністрів України встановлювати порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, виключення таких споруд з фонду та ведення його обліку.

Порядком створення, утримання та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту», визначено, що створення фонду захисних споруд здійснюється, зокрема, шляхом реалізації положень розділів (схем) ІТЗ ЦЗ містобудівної та проектної документації об'єктів будівництва у частині будівництва (пристосування) захисних споруд та споруд подвійного призначення.

На сьогодні законодавство не містить норм щодо обов'язкового передбачення у складі будь-яких об'єктів будівництва, зокрема й тих, що за своїми технічними характеристиками можуть проектуватися без розділу ІТЗ ЦЗ, споруд,

призначених для укриття населення на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, зокрема й воєнного характеру (бойових дій).

Таким чином, без таких споруд зможуть проектуватися багатоквартирні житлові будинки з кількістю квартир до 17 (при показнику середньої сімейності – 3 особи), дитячі дошкільні навчальні заклади, заклади охорони здоров'я та інші об'єкти з тимчасовим перебуванням до 100 осіб.

Натомість Конституція України та законодавство не містить обмежень щодо кількості осіб, яким держава гарантує захист життя і здоров'я.

Враховуючи вищезазначене, законопроект доцільно доповнити нормою щодо передбачення створення захисних споруд або споруд подвійного призначення під час проектування та будівництва об'єктів будь-якого призначення незалежно від класу наслідків та форми власності, крім тих, на яких не передбачається постійного або тимчасового перебування людей, а також індивідуальних (садибних) житлових будинків, садових, дачних будинків, господарських (присадибних) будівель і споруд, індивідуальних гаражів.

5. Також нормами проекту Закону не передбачається внесення відповідних змін до статті 223 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» щодо визначення ДСНС користувачем Електронного кабінету, як центрального органу, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, тобто законопроектом не передбачається відповідна взаємодія між державними органами, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами щодо реалізації комплексу заходів в мирний час та у воєнний (особливий) період і спрямовані на захист населення, територій, майна, матеріальних і культурних цінностей від пожеж, надзвичайних ситуацій, запобігання виникненню таких ситуацій та небезпечних подій, ліквідацію їх наслідків, надання допомоги постраждалим, здійснення державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки.

6. Змінами, які вносяться до статті 67 Кодексу значно звужуються повноваження центрального органу, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту щодо належного державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки, що порушує вимоги основного Закону України – Конституції України, яка визначає людину, її життя і здоров'я найвищою соціальною цінністю. Зменшення контрольної ролі держави матиме наслідком масове грубе порушення конституційних прав людей.

Крім того, законопроект не узгоджується з вже прийнятим у другому читанні і в цілому та направленим на підпис Президенту України Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування повноважень між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту, та центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту» (реєстр. № 5847 від 12.08.2021).

Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, реалізація положень проекту Закону не потребуватиме додаткового фінансування з державного або місцевого бюджетів.

Враховуючи викладене, Комітет вирішив:

1. Рекомендувати Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування внести на розгляд Верховної Ради України пропозицію проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення вимог цивільного захисту під час планування та забудови територій (реєстр. № 7398 від 22.05.2022), внесений народними депутатами України Шуляк О.О., Клочком А.А., Якименком П.В. та іншими, за результатами розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Рішення направити до Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: БОНДАРЕНКО ОЛЕГ ВОЛОДИМИРОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000764A4D00C2BA5903
Дійсний до: 11.04.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-15/08-2022/86357 від 27.05.2022

912760